

LECIONO 10

Gramatiko

bo – приставка, обозначающая родство в результате брака; она предшествует приставке **ge**: patro (отец) – **bo**patro (свекор, тесть), patrino (мать) – **bo**patrino (свекровь, тёща), **bo**gepatroj (родители мужа, жены). **Bo**frato estas frato de edzino. Шурин – брат жены.

dis – приставка глаголов, обозначающая «раз»: porti (нести) – **dis**porti (разнести), doni (дать, давать) – **dis**doni (раздать, раздавать). Gastoj **dis**iris malfrue. Гости разошлись поздно.

– **em** – суффикс, обозначающий «склонность к чему-либо»: timi (бояться) – timema (боязливый), servi (служить) – servema (услужливый). Li estas tre dankema al vi. Он вам очень благодарен.

– **ĉj** –, – **nj** – с помощью этих суффиксов образуются ласкательные имена существительных, обозначающих одушевленные существа: Anna (Анна) – Anjo (Аня), Sofia (София) – Sonjo (Соня), Petro (Пётр) – Peĉjo (Петя), patro (отец) – paĉjo (папа), filino (дочь) – filinjo (дочка), katino (кошка) – katinjo (кошечка). Mi donacas belajn florojn al mia kara panjo. Я дарю красивые цветы моей дорогой мамочке. Mia amiko Peĉjo ŝatas ludi pilkon. Мой друг Петя любит играть в мяч.

После глагола **bonvoli** в повелительном наклонении всегда употребляется инфинитив. Bonvolu doni al mi la libron! Пожалуйста, дай(те) мне книгу! Bonvolu veni morgaŭ! Приходи(те), пожалуйста, завтра!

Taskoj

I. Tralegu la tekston «Sekreta telefonparolo». Traduku nekonatajn vortojn helpe de vortaro.

Sekreta telefonparolo

– Ha lo, ha lo! Ĉu nulo sep? Fraŭlino, mi ŝatus paroli kun Limpopo. Jes, tuj. Ne, la kodo mankas. Kial postmorgaŭ? Mi havas gravan aferon! Lia moŝto... pardonu, la kosto ne gravas. Mia bofrato... li ne povas atendi... Komprenu, li kolektas elefantojn! Nature, jes – poŝtmarkojn... kun elefantoj. Dankon, dankon, fraŭlino!

– Bonan tagon, via moŝto... kara bofrato! Aĥ, tie jam estas nokto... do, bonan nokton! Pardonu, se mi malhelpis vian ripozon. Pardonu, mia kara boavo... bofrato. Mi ne perdis mian lastan saĝon, komprenu... mi bezonas vian konsilon... Via poŝtmarko fartas bone! Ha lo! Jes, la poŝtmarko... ho, kia forgesema vi estas, kara boedzo... bofrato! La poŝtmarko kun elefanto! Jam 450 kilogramojn. Jes, la

poŝtmarko. Ĝi bone manĝas. Fruktojn... legomojn... Jes, la poŝtmarko! Same, en la parko. Jes, mi okupiĝas pri tio. Unu el ni jam servas. Unu el ni du, sed ne mi. Mi disdonis multe da mono, kara bopatro... bofrato! Necesas aldoni por havi ĝin... Ja estas valora... poŝtmarko...

– Ne, kara bo... mi pensas... tage-nokte mi pensas. Mi havas eĉ kvin planojn... Ho, se vi havas vian propran planon, estas bonege! Ĉu vi sendos fiŝon? Aĥ – muŝon!! Pardonu, kara bofraĉjo, mi ne komprenas, bonvolu ripeti. Ĉu muŝo-on? Por preni la poŝtmarkon? Genie! Do, ni flugos. Sed ne lunde! Ne, ankaŭ en merkredo estas frue. Jes, jaŭde. Bele! Ni atendos. Sendube, kun la poŝtmarko. Ĉu kvin mil? Nur?!!! Ho, dankon... kara bofrato! Vi estas riĉa, sed ne avara. Ĝis la revido!

– Dankon, fraŭlinjo! Kiom da? Ok minutoj?!! Diablo! Ne, ne vi – vi estas tre bonkora. Adiaŭ!

telefono

II. Trovu en la teksto la sekvajn frazojn.

Я тотчас хотел бы поговорить с Лимпопо. Там уже ночь? Извините, если я помешал вашему отдыху. Мне нужен ваш совет. Какой вы забывчивый! Нужно добавить еще денег, чтобы занять его (мамонта). Очень хорошо, что у вас есть собственный план. Повторите, пожалуйста, я не понял. Мы полетим в четверг.

III. Respondu al la demandoj.

Kien volas telefoni la sekreta agento? Ĉu li povas atendi ĝin postmorgaŭ? Kiam la sekreta agento sukcesis telefonatingi «Lian moŝton»? Kion li bezonas de «Lia moŝto»? Kiel nomas la sekreta agento «Lian moŝton»? Pri kiu parolas la sekreta agento, kiam li mencias 450 kilogramojn? Kiom da planoj havas la sekreta agento? Kiom da tempo parolis la sekreta agento kun «Lia moŝto»? Pri kio ili interkonsentis? Kiel vi opinias?

IV. Rerakontu la tekston laŭ la sekva plano.

Grava afero de Krim.

Mendo de telefona alvoko.

La poŝtmarko kun elefanto.

Genia plano de la sultano.

V. Tralegu la telefonan interparolon kaj traduku ĝin helpe de vortaro. En la dialogo troviĝas dek kvar spacoj. Enskribu en ĉiun spacon unu el sekvaj vortoj: adiaŭi, aferoj, bonvolu, grava, fartas, flugis, fruktojn, helpis, konsili, kostoj, legomojn, mankas, necese, ripozis.

Marta – Halo! Ĉu estas vi, Paŭlo?

Paŭlo – Jes! Mi aŭskultas.

Marta – Saluton, kara mia! Estas Marta, kiu vokas vin.

Paŭlo – Bonan tagon, bofratinjo!

Marta – Mi delonge nek vidis vin, nek aŭdis pri vi! Kiel vi ___?

Paŭlo – Dankon, sufiĉe bone. Mi prepariĝas nun al ekzamenoj. Mi devas multe ripeti. Eĉ unu liberan tagon mi ne havas. Post finstudaj ekzamenoj en liceo min atendas ekzameniĝo en Universitato. Tempo ___ al mi. Kaj vi, ĉu ĉio bonordas?

Marta – Jes, dankon. Kaj vi havas vere streĉajn tagojn!. Mi imagas viajn zorgojn. Kio koncernas min, do antaŭnelonge mi ___ kun la gepatroj ĉe la avo apud marbordo. Ni ___ tien en moderna aviadilo.

Paŭlo – Vi estas vere feliĉaj. Mi ankaŭ pensas pri ferio. Mi ankaŭ ŝatus libertempe ĉe la maro. Mi revas trankvile kuŝi sur la strando kaj rigardi la maron. Kiel vi pasigis la tempon?

Marta – Frumatene la paĉjo fiŝkaptadis. Pro sia ___ kormalsano la panjo vizitadis la lokan faman kuraciston. Ofte ni iris al bazaro por aĉeti ___ kaj ___. Ankaŭ mi sunbruniĝis sur la plaĝo kaj naĝis en la maro. Poste mi ___ al la gepatroj kuiri manĝojn.

maro kaj strando

Paŭlo – Bonvolu diri al mi, ĉu la ___ por fruktoj estis altaj?

Marta – Ili dependis de la tago de semajno. La avo ___ al ni fari aĉetojn fine de labortago aŭ ĵaŭde, kiam bazarvendistoj malaltigas la prezojn.

Paŭlo – Tutcerte, estas bone kaj ___ scii la lokajn morojn. Kion vi faris posttagmeze?

Marta – Ni ŝatis promeni en arbaro kaj kolekti avelojn. Tiu ĉi ___ tre plaĉis al ni. Se vi veturos al la maro, vi nature admiros la pejzaĝon, kaj, kompreneble, ĝuos la ripozon.

arbaro

Paŭlo – Ni ne vane parolis. Mi jam sopiras pri la vojaĝo.

Bedaŭrinde, nun mi devas ___. Min atendas gravaj ___ .

Marta – Sukcesojn al vi! Kaj ĝis revido aŭ reaŭdo!

Paŭlo – Ĝis! Ĉion bonan al vi!

1. Respondu al la demandoj.

Kiel interparolas Paŭlo kaj Marta? En kia sezono? Kial Paŭlo restas en la urbo? Pro kio al li mankas tempo? Kie ripozis Marta? Pri kio ŝi okupiĝis? Kion faris ŝiaj gepatroj? Kion novan eksciis Paŭlo el la rakonto de Maria?

2. Voĉlegu la dialogon esprimplene kaj atentu vian prononcon.

3. Dialogu kun via samkurso(in)no pri viaj ferioj (someraj aŭ vintraj).

VI. Tralegu la demandojn. Respondu ilin, uzante n-vortojn.

Ĉu ies vizaĝo estas sur la fotoĵo? Ĉu ie sur la strato estas panvendejo? Ĉu vi iam vizitis Berlinon? Ĉu vi havas iom da konfitaĵo en poteto? Ĉu estas iu malantaŭ ŝi?

Ĉu estas io en lia teko? Ĉu ia birdo kantas bele? Ĉu iel helpi al vi? Ĉu vi iros ien vespere?

VII. Kun helpo de sufiksoj –ĉj– kaj –nj– formu novajn vortojn kaj faru frazojn kun ili: frato, onklo, Petro, Maria, fratino, patrino.

VIII. Traduku, uzante la prefikson bo– .

Мой свекор живет в деревне. Родители ее мужа уехали вчера вечером. Его шурин очень любит петь и танцевать. Теща Павла хорошо готовит. Дядя моего мужа серьезно болен. Её деверь учится в университете. Моя золовка чувствует себя хорошо после лечения.

IX. Kompilu la vortparojn kaj faru frazojn kun ili:

A	B
disvastigi	taskojn
disdividi	paperon
disŝiri	vivi
dispecigi	frue
disdoni	novaĵon
disaŭdigi	en diversajn flankojn
dise	pomojn
disiĝi	radioprogramon
disiri	panon

X. Helpe de la sufikso –em–

1) faru novajn vortojn kaj traduku ilin: danki, helpi, heziti, obei, kolekti, labori, paroli, pensi, sporti;

2) daŭrigu laŭ la modelo:

Modelo: Li emas mangi – li estas mangema.

Mi emas legi – ... , lia edzino emas forgesi – ... , ni emas kritiki – ... , mia kolego emas ŝerci – ... , ilia infano emas plori – ..., tiu-ĉi studentino emas legi – ... , patrino emas ŝpari – ... , virinoj emas babili – ... , knaboj emas ludi –

XI. Enmetu anstataŭ punktoj sence konvenajn adjektivojn: avara, gaja, genia, grava, eleganta, kulpa, libera, malfrua, necesa, propra, riĉa, saĝa, valora.

Dormo estas En muzeo vi ekvidos unikan kaj ...n eksponaĵon. Tiu ... viro aĉetis belan vilaon ĉe Lazura marbordo. Via ... veno povas esti riska. Ĉiuj laŭdas mian fraĉjon: li estas tre En sia ... domo la mastro mem faris la meblaron. La avinjo neniam donas monon al sia nepo, ĉar ŝi estas Morgaŭ vi devas trovi ...n dokumenton. La ... ideo venis ĵus al talenta sciencisto. En teatro oni ofte povas vidi ...jn gesinjorojn. ... rido de infanoj sonis ĉie. La policanoj haltigis sen... n preterpasanton. Post divorco la eksedzo sentis sin

XII. Traduku en Esperanton.

Подумайте, пожалуйста, ещё раз о моём предложении. Пожалуйста, проводите эту женщину домой. Угостите нас, пожалуйста, фруктами из вашего сада. Говорите проще, пожалуйста. Сообщите нам, пожалуйста, о его здоровье. Пожалуйста, повторите это стихотворение. Следуйте, пожалуйста, за мной. Пожалуйста, поблагодарите нашего доктора.

XIII. Sanĝu la lokon de sekvaj vortoj, kaj vi havos la proverbojn verkitajn de L. Zamenhof. Kion ili signifas?

1. Trankvilo, bona, post, venas, konsilo, dorma.
2. Ne, aĝo, plezura, tro, estas, matura.
3. Manĝi, instruas, sen, panon, mizero, butero.

Ŝlosiloj al la taskoj

Tasko VIII

Mia bopatro loĝas en vilaĝo. Ŝiaj bogepatroj forveturis hieraŭ vespere. Lia bofrato tre ŝatas kanti kaj danci. Bopatrino de Paŭlo bone kuiras. Onklo de mia edzo estas grave malsana. Ŝia bofrato lernas en universitato. Mia bofratino fartas bone post kuracado.

Tasko IX

disvastigi novajon, disdividi taskojn, disŝiri paperon, dispecigi panon, disdoni pomojn, disaŭdigi radioprogramon, dise vivi, disiĝi frue, disiri en diversajn flankojn

Tasko XI

Dormo estas necesa. En muzeo vi ekvidos unikan kaj valoran eksponaĵon. Tiu riĉa viro aĉetis belan vilaon ĉe Lazura marbordo. Via malfrua veno povas esti riska. Ĉiuj laŭdas mian fraĉjon: li estas tre saĝa. En sia propra domo la mastro mem faris la meblaron. La avinjo neniam donas monon al sia nepo, ĉar ŝi estas avara. Morgaŭ vi devas trovi gravan dokumenton. La genia ideo venis ĵus al talenta sciencisto. En teatro oni ofte povas vidi elegantajn gesinjorojn. La policanoj haltigis senkulpan preterpasanton. Post divorco la eksedzo sentis sin libera. Gaja rido de infanoj sonis ĉie.

Tasko XII

Bonvolu pripensi ankoraŭfoje mian proponon. Bonvolu akompani tiun ĉi virinon hejmen. Bonvolu regali nin per fruktoj el via ĝardeno. Bonvolu paroli pli simple. Bonvolu informi nin pri lia sano. Bonvolu ripeti tiun ĉi versaĵon. Bonvolu sekvi min. Bonvolu danki nian kuraciston.

Tasko XIII

1. Post dorma trankvilo venas bona konsilo.
2. Aĝo tro matura ne estas plezura.
3. Instruas mizero manĝi panon sen butero.